

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava na vyučování Českého jazyka a literatury s cíli v oblastech OSV a čtenářství							
Název učební jednotky (téma)	Ota Pavel a motiv pomsty						
Stručná anotace učební jednotky	V této lekci čtou žáci umělecký text. Prostřednictvím textu formulují svůj postoj k pomstě a dozvídají se o různých druzích pomsty. Prokazují a trénují čtenářskou dovednost předvídání.						
Nutné předpoklady (Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).	—						
Časový rozsah učební jednotky	45 minut						
Věk žáků (ročník)	9. ročník						
Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
	Ano						Ano

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Vyučovací obor(y)</p>	<p>Český jazyk a literatura</p> <p><i>Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (RVP):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla. • Žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.
<p>Dlouhodobé cíle</p> <p>(Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)</p>	<p>—</p>
<p>Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit</p>	<p>OSV (MOV)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák reflektuje, jaké situace v něm vyvolávají touhu se mstít. Dále uvede, čeho se v těchto situacích snaží pomstou docílit. • Žák uvede, jak je možné stejné situace řešit bez pomsty. • Žák srovnává řešení situace a pomstou a bez pomsty. <p>Čtenářství (DOV)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák vychází z dosavadních vědomostí a zkušeností, porovnává s nimi čtený text, propojuje text s tím, co už věděl dříve. • Žák v průběhu četby předvídá, co asi bude dál. • Žák se při četbě vyprávěcího textu vžívá do prostředí a postav.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Cíle učební jednotky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žák si přečte úryvek z textu Oty Pavla a propojí informace v textu se svými životními zkušenostmi. • Žák si ověří dovednost předčítat s výrazem. • Žák se naučí předvídat za pomoci vodítek v textu, jak bude příběh pokračovat.
<p>Hodnocení</p> <p>(Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učitel ohodnotí pětilístky, které žáci sepsali, podle kritérií: počet slov odpovídá počtu linek, na řádcích jsou odpovědi na otázky, na 4. řádku je věta, pětilístek vyjadřuje osobní vztah žáka k tématu.
<p>Popis učební jednotky</p>	<p>1. Aktivity před čtením</p> <p>Žáci se vyjádří písemně k větě: „Pomsta bude sladká.“ (Příloha A). Následuje debata, během níž učitel/ka zjišťuje, zda žáci chápou pomstu jako něco negativního, nebo v ní vidí i něco dobrého.</p> <p>2. Četba textu</p> <p>Žáci čtou nahlas 1. část úryvku z textu Oty Pavla Smrt krásných srnců (Příloha B). Učitel/ka připomene žákům zásady pro předčítání ve třídě (napsány na plakátu nad tabulí):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ať tě slyší každý! ➤ Čti tak pomalu, jako bys vyprávěl/a z hlavy. ➤ Vyslovuj s péčí, jako do rozhlasu. <p>Žáci se v četbě střídají.</p> <p>Po přečtení 1. části ukázky žáci zreflektují, jaké situace v nich vyvolávají touhu se mstít.</p> <p>Dále uvedou, co se v těchto situacích snaží pomstou docílit.</p> <p>Žáci uvedou, jak je možné situace řešit bez pomsty.</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Práce s pracovním listem

Žáci odpovídají na otázky k textu a otázky k zamyšlení (Příloha A).

Učitel žákům uvede příklad situace, kdy se pomsta nabízí jako řešení:

Situace:

- Brácha si bez dovolení půjčil můj MP3 přehrávač a rozbil ho. Chtěl jsem se mu pomstít – něco mu rozbít.

Čeho jsem chtěl pomstou docílit:

- Aby brácha zažil to samé, co já.
- Aby brácha už nic podobného neudělal.

Po zveřejnění toho, co si zapsali do pracovního listu, žáci přemýšlejí o tom, jak je možné příkladovou situaci řešit bez pomsty.

- Dohodnout se s bráchou, jak mi MP3 přehrávač nahradí.
- Půjčit si od bráchy jeho MP3 přehrávač (s jeho svolením), do doby než mi nahradí ten můj.
- Dohodnout se s bráchou, zda je ochoten mi například půjčovat své kolo do doby, než mi nahradí můj MP3 přehrávač.

Na závěr žáci stručně popíší důsledky obou typů řešení – s pomstou, bez pomsty.

(S pomstou:

- *Rozbil jsem bráchovi model letadla, který postavil.*

Důsledky:

- *Já nemám co poslouchat.*
- *Brácha je naštvaný a vyhrožuje mi, že mi též něco rozbije.*
- *Náš vztah s bráchou je dlouhodobě špatný.*

Bez pomsty:

- *Podařilo se mi se s bráchou dohodnout na tom, jak mi MP3 přehrávač nahradí.*

Důsledky:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<ul style="list-style-type: none">➤ <i>Budu mít co poslouchat.</i>➤ <i>Vztah s bráchou je „v pohodě“.)</i> <p>Žáci diskutují nad otázkou: <i>Co nám pomsta dává a co nám bere?</i> (Dává: rychlé řešení, krátkodobý pocit uspokojení. Bere: má drtivý dopad na vztahy, většinou neřeší problém.)</p> <p>Žáci čtou 2. část textu Oty Pavla – poznávají „sladkou pomstu“, kterou realizoval hlavní hrdina.</p> <p>4. Aktivity po čtení</p> <p>Pětílístek na téma „pomsta“ (Příloha A).</p>
<p>Seznam příloh</p>	<p>Příloha A – Pracovní list</p> <p>Příloha B – Ukázka Smrt krásných srnců</p> <p>SOUKAL, J.: <i>Čítanka pro 4. ročník SOŠ</i>. Praha: SPN, 2004. 296 s. ISBN 80-7235-271-7</p>
<p>Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola</p>	<p>Mgr. Michaela Dědková</p> <p>ZŠ a MŠ Dobronín</p> <p>Polenská 162/4, 588 12 Dobronín</p>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Závěrečná sebereflexe učitele
(následuje po odučení učební jednotky)

<p>Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měla/a radost).</p>	<p>Osvědčila se mi práce s pracovními listy. Během hodiny hned vidím, kteří žáci pracují a kteří nikoli. Po skončení hodiny si je vybírám a sleduji, jak se žáci k jednotlivým úkolům vyjadřovali.</p>
<p>S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.</p>	<p>—</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).</p>	<p>—</p>

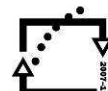
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Pomsta bude sladká“

Jak chápeš úvodní větu?

Práce s textem:

Kdo je hlavní postavou ukázky?

V čem hlavní postava vyniká? Vyvod'te z uvedených zájmů, jaké vlastnosti asi hlavní hrdina má.

Co hlavního hrdinu naštvalo?

Jak bude příběh pokračovat?

Otázky k zamyšlení

Popiš situaci, kdy ses chtěl/a mstít.

Čeho jsi pomstou chtěl/a docílit?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pětilístek

.....

.....

.....

.....

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ukázka z textu Oty Pavla **Smrt krásných srnců**

1. část textu

Můj tatínek měl totiž daleko jiná starost. V popředí jeho zájmu stál obchod a ryby. V obojím neuvěřitelně vynikal, rybám však dával přednost, a to byla věčná škoda pro naši rodinu a také pro švédskou firmu Elektrolux, kde dělal obchodního cestujícího s ledničkami a vysavači. Častokrát se přímo vytratil z obchodní cesty a našli ho obvykle na Berounce, jak chytá se svým nejlepším přítelem převozníkem Karlem Proškem štiky na okouny. Ta jeho láska k rybám vyvrcholila rozhodnutím, že zakoupí pro naši rodinu rybník i s kapry. Budeme mít nejen vlastní kapry, ale ještě na nich při výlovu vyděláme spousty peněz. (...)

A tak tatínek sháněl rybník. Měl o tom svou představu hluboké, jímavé duše. Rybník obklopený nakloněnými vrbami, sem tam srdcovitý stulík se žlutými kalichy květů a ve vodě prosluněné paprsky plavou kapři jak telata. Za touto představou tatínek přímo letěl jako včela za pylem. Projel kus české země, ale takový rybník na prodej nenacházel. Až v Kročehlavech za ním přišel jeho známý, pan doktor Václavík, veliký, silný chlap, pod nosem fousky. Pan doktor povídal tatínkovi, jenž měl tehdy bůhvíproč titul inspektora:

„Pane inspektore, nechtěl byste si koupit moje ryby?“

V tatínkovi hrklo: „Co by to stálo, pane doktore?“

Pan doktor:

„Deset tisíc. Přinesu vám účet, abyste viděl, kolik jsem dal před lety za malé kapry. Pochopitelně že od té doby značně vyrostli. Však uvidíte.“

Tatínek na to:

„Vám já věřím, pane doktore.“

A pan doktor:

„Pojďte, aspoň vám ukážu, jací jsou tam kapři.“

A jak šli, tak už po cestě mého tatínka napadla předtucha, že to bude ono. Bylo to to známé neselhávající tušení, které mu už napřed říkalo, kde prodá ledničku a kde vysavač a kde je marné zvonit nebo klepat. Tak jako cítil na

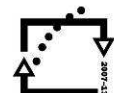
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

dálku dobrý obchod, tak vnímal tentokrát svůj vyvolený rybník a v něm bachraté kapry.

Zastavili se na hrázi a pan doktor Václavík nechal tatínka pokochat se tím pohledem. Rozkládal se tu neveliký obdélníkový rybník, po stranách světle zelené vrby smáčely své proutí v klidné vodě a sem tam ležel na hladině stulík se žlutými květy. Tatínek povzdychl a jeho přítel, pan doktor Václavík, pronesl významně:

„A teď ty kapři.“

Vytáhl z kapsy žemli. Rozlomil ji a půlku vhodil ke hrázi. Pan doktor se sebejistě usmíval a tatínek nespouštěl ze žemle oči. Najednou se prolomila hladina, objevilo se žluté velké tělo a obrovitá tlama udělala chlamst! A žemle zmizela. Tatínek zaúpěl:

„Prokrista, ten má aspoň pět kilo.“

A pan doktor řekl významně:

„Šest.“

A tím to bylo hotovo. Tatínek zajel domů pro všechny naše úspory a maminka se mohla utěšovat, že máme rybník s vlastními kapry. Rybník měl jedinou nevýhodu, byl od Prahy daleko.

Od toho dne však tatínek často zářil, občas se nepřítomně usmíval a maminka říkala, že je zase duchem u kaprů v Kročehlavech.

Blížil se podzim a s ním výlov našeho prvního rybníka. Naše rodina, a hlavně tatínek, se chystala na ten den jak na veliký svátek. Tatínek si vzal u své firmy Elektrolux volno – pan ředitel se ptal: „Zas na ryby. Zas na ryby? To vás zahubí, pane inspektor,“ – a maminka si pořídila zvlášť k této příležitosti slušivý kabát z kovercotu. Maminka musela pozvat své švagry dělníky, pořízky Karla Kopřivu a Karla Hružu. Dostali přesný úkol: budou hlídat na hrázi, aby vylovené kapry nikdo neukradl. Přijeli k rybníku i s rodinami. Můj tatínek zjednal na výlov rybáře z povolání pana Stehlíka ze Smíchova. Ten přijel s osmi muži, oblečenými od hlavy až k patě v gumových oblecích. Pan Stehlík, silný, starý a zkušený člověk, si potrpěl na pořádek. To, co se rozvinulo na hrázi toho idylického rybníka s vrbami a stulíky, se spíše podobalo vojenskému tažení proti neznámému nepříteli. Na hrázi stály dvě pětítunky značky PRAGA, na nich kyslíkové bomby a sudy

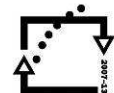
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„lejty“ na převoz kaprů. Po hrázi se pohybovali tiše gumoví muži a rozkládali síť.

Z rybníka vytékala voda a tatínek v předtuše značných výtělků za prodané kapry, které přislíbil závodu Vaňha, častoval hosty.

Ke svačině teplé vuřty, housky. A dvě basy piva. Na oběd se šlo do restaurace k Nejedlému. Po dalším pivu nálada stoupala. Jen tatínek nic nepil, on na pití nikdy nebyl.

Ve tři hodiny odpoledne byly na hrázi už stovky diváků a v rybníce zbylo jen málo vody.

Pan Stehlík dal povel k útoku. Jeden rybář zatroubil na zlatou trumpetu a začali stahovat. Síť se prohnula do velikého oblouku a korky se nesly jako kachýnky po hladině. Pan Stehlík udílel rozkazy a gumoví panáčci podobní loutkám na drátku pohybovali rukama sem a tam. Napětí v hledišti stoupalo, jak se blížilo rozuzlení.

Prostor s kapry se už zúžil na maličký okruh. Na hladině se v těchto okamžicích mělo už ukázat vlnění a vření ryb, ale nic se neobjevovalo. A tatínek, jenž tenhle rybářský úkaz znal, bledl a na čele mu vyrůstaly kapky potu.

Rybáři zmenšovali okruh, až se korky dostaly ze všech stran k sobě. V síti zřejmě nic nebylo. A přece! Na rozhraní bláta a vody se něco plácalo. Pan Stehlík to zručně nabral do podběráku a zdvihl do výše. Kapr! A jaký kapr! Tatínek kapra poznal, zaúpěl a hráz vypukla v ohromný řehot. Všichni se tenkrát smáli, kromě mé naminky a mého tatínka. (...)

Tatínek se pak hnal k vile pana doktora Václavíka, rozhodnut vyřídit celou záležitost boxerským způsobem, tak jak to viděl u pana Františka Nekolného.

Otevřela mu služka: „Pan doktor odjel s milostivou paní na dovolenou do Itálie.“

„To jeli za mý peníze. A do Itálie!“

Utekla řada let. Tatínek v nich prodával ledničky a vysavače a jezdil rybařit na Berounku.

Jednou zas seděl ve své kanceláři v Konviktské ulici, když někdo zaklepal, tatínek řekl: „Jen dál!“ a vešel – pan doktor Václavík.

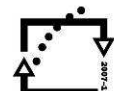
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. část textu

Tatínek v tu ránu zrudl, chtěl ho začít mlátit, ale pak se uklidnil. Potom si tatínek uvědomil, že pan doktor už nemá knírek. Pan doktor šveholil:

„Pane inspektore, pane inspektore, jak se máte? Takovou dobu jsme se neviděli.“

Tatínek chtěl říci, že se měl výborně, protože pořád jedl ty kapry, co mu pan doktor prodal, ale neřekl nic. Něco mu šeptalo, aby počkal, že všechno teprve přijde. Z pana doktora Václavíka vylezlo, že by jeho manželka chtěla ledničku.

„Přišel jsem za vámi, pane inspektore, vím, že nám nejlíp poradíte, vždyť jste z našeho kraje.“

A usmál se na tatínka.

„Samozřejmě, pane doktore, to je moje branže,“ zašveholil tatínek a vychrlil na pana doktora: „doporučuji vám typ GV, systém Patr-Munters s mramorovou deskou nahoře, cena deset tisíc tři sta padesát korun.“

Pan doktor Václavík neměl ani páru o zázračném systému Patr-Munters, ale horlivě přikyvoval. Tatínek mu lednici pak šel ukázat a pan doktor byl náramně spokojený, nejvíc se mu zamlouvala ta mramorová deska nahoře.

Po odchodu pana doktora zavolal tatínek skladníka Škvora:

„Máš tam vyřazenou starou lednici?“

„Jedna se tu ještě najde.“

A tak ji tatínek dal panu lakýrníku Kučerovi nalakovat a přikázal, aby z ní vyndali vnitřek, takže z lednice vznikla jenom prázdná bedna. Navrch nechal dát originál ambaláž s nálepkou MADE IN SWEDEN a pomyslel znovu s lítostí na to, že ten rybník v Kročehlavech také na pohled tak krásně vypadal, obklopen vrbami a pokrytý žlutými stulíky. A aby pan doktor Václavík neměl bolest tak přeukrutnou, dal tatínek přibalit k bedně tu mramorovou desku, co se panu doktorovi tak líbila.

Ledničku poslali do Kročehlav. Pan doktor Václavík si zavolal z Libušína montéra Beznosku, aby stroj zapojil. A montér prý utekl a volal zděšeně, že s tím nechce mít nic společného. Pan doktor Václavík okamžitě telefonoval tatínkovi a křičel:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Pane inspektore, ta lednice nemá vnitřek. Vždyť jste mi poslal bednu. Králíkárnou už mám! Tu nepotřebuju!“

Tatínek na to řekl:

„Jó, pane doktore, to se nenechá nic dělat. To je jako s tím rybníkem. Ten taky neměl vnitřek a jinak vypadal moc hezky.“

A položil sluchátko.

Pan doktor Václavík si to tenkrát nejel vyřídit do Prahy s tatínkem boxerským způsobem, ani tatínka nežaloval. Ale museli mít u Václavíků asi smutný večer, stejně jako my po výlovu toho rybníka. Vždyť pan doktor Václavík koupil nejdražší bednu na králíky nejen v Čechách, ale v celé střední Evropě.

Poznámky:

František Nekolný: ve třicátých letech slavný český boxer

Koverkot: silnější vlněná látka na obleky a pláště

Ambaláž: obal

(Z knihy: SOUKAL, J.: Čítanka pro 4. ročník SOŠ)

